Zorbal??a Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Zorbal??a Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33622

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Zorbal??a Yönelik Tutum Ölçe?i (ZTYÖ), Selda Kele? ve R?za Avc? taraf?ndan 2020 y?l?nda geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle **ortaokul ö?rencilerinin** zorbal?k davran??lar?na kar?? sahip olduklar? bili?sel, duyu?sal ve davran??sal e?ilimleri ve genel tutum düzeylerini belirlemek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçek geli?tirme çal??mas?, Türkiye ba?lam?nda okul temelli ?iddeti ve zorbal??? önleme programlar?n?n planlanmas? için kritik bir öneme sahiptir.

Ölçe?in geli?tirilme süreci, psikometrik aç?dan sa?lam bir araç ortaya koymay? hedeflemi? olup, ö?rencilerin zorbal??? ne ölçüde kabul etti?ini, tolere etti?ini veya reddetti?ini objektif bir ?ekilde ölçmeye olanak tan?r. Elde edilen veriler, e?itimciler ve psikolojik dan??manlar için zorbal?kla mücadele stratejilerini belirlemede temel te?kil etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Zorbal?k, tutum, ortaokul ö?rencileri, ölçek geli?tirme, psikometrik özellikler, okul psikolojisi, sosyal kabul.

Yazarlar

Selda KELE?, R?za AVCI

Amaç

Zorbal??a Yönelik Tutum Ölçe?i'nin temel amac?, **ortaokul ö?rencileri** (5. s?n?ftan 8. s?n?fa kadar) aras?nda zorbal?k davran??lar?na kar?? geli?tirilen e?ilimleri ve tutumlar? geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, ö?rencilerin zorbal?k eylemlerini ne kadar onaylad???n? veya k?nad???n?, dolay?s?yla zorbal?k döngüsündeki rollerini (zorba, kurban, seyirci) anlamak için önemli bir gösterge sunar.

Bu araç, okullarda zorbal?kla mücadele programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmek ve hedef kitleye yönelik spesifik müdahale stratejileri geli?tirmek için tasarlanm??t?r. Ölçe?in sonuçlar?, ö?rencilerin zorbal?k alg?lar?n? de?i?tirmeye yönelik e?itimsel ve psikolojik müdahalelere ???k tutmaktad?r.

Yap?

Ölçek, bireylerin zorbal?k eylemlerine ili?kin genel e?ilimlerini ölçen tek boyutlu veya çok boyutlu bir yap?y? hedeflemektedir. Zorbal??a yönelik tutum, genellikle üç ana bile?en üzerinden kavramsalla?t?r?l?r: **Bili?sel Bile?en** (zorbal???n nedenleri ve sonuçlar? hakk?ndaki inançlar),

ARABPSYCHOLOGY.COM

Duyu?sal Bile?en (zorbal?k eylemlerine kar?? hissedilen duygular, örne?in empati veya kay?ts?zl?k) ve **Davran??sal E?ilim Bile?eni** (zorbal?k kar??s?nda nas?l hareket etme iste?i).

Kele? ve Avc? (2020) çal??mas?nda, ö?rencilerin zorbal??? me?rula?t?rma veya normalle?tirme dereceleri ölçülerek, zorbal?k kar??t? kültürün okul içindeki yay?l?m? hakk?nda derinlemesine bilgi sa?lanmas? hedeflenmi?tir. Ölçe?in psikolojik yap?s?, ö?rencilerin sosyal normlar? ve akran ili?kilerini nas?l yorumlad???n? yans?tmaktad?r.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas?nda **yap? geçerli?i** (Construct Validity) ve **içerik geçerli?i** (Content Validity) çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Yap? geçerli?i için genellikle Faktör Analizi yöntemleri kullan?l?r. ?çerik geçerli?i, ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen zorbal?k tutumu yap?s?n? ne kadar temsil etti?ini belirlemek amac?yla uzman görü?leri al?narak sa?lanm??t?r.

Orijinal çal??mada (Kele? & Avc?, 2020), ölçe?in teorik yap?s?n? desteklemek amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanarak ölçe?in boyut yap?s?n?n amaca uygunlu?u test edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in kavramsal olarak ölçmesi gerekeni tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstererek **geçerlik** kan?tlar?n? sunmu?tur.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, ölçüm sonuçlar?n?n zamana ve farkl? örneklemlere kar?? tutarl?l???n? ifade eder. Kele? ve Avc? (2020) çal??mas?nda, iç tutarl?l?k (Internal Consistency) ölçümü için **Cronbach Alfa katsay?s?n?n** hesapland??? ve bu katsay?n?n ölçe?in yüksek düzeyde tutarl? oldu?unu gösterdi?i varsay?lmaktad?r.

Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçekteki maddelerin ayn? psikolojik yap?y? ölçmekte birbiriyle uyumlu çal??t???n? i?aret eder. Ayr?ca, ölçe?in zaman içinde tutarl?l???n? de?erlendirmek amac?yla **test-tekrar test güvenirlik** katsay?s?n?n da rapor edilmi? olmas? beklenir. Bu güvenilirlik çal??malar?, ölçe?in pedagojik ara?t?rmalarda ve uygulamalarda kullan?labilirli?ini sa?lamaktad?r.

Faktör Analizi

Zorbal??a Yönelik Tutum Ölçe?i'nin yap?sal bütünlü?ünü ortaya koymak için Faktör Analizi (Factor Analysis) kullan?lm??t?r. Ölçek geli?tirme sürecinin ilk a?amalar?nda, maddelerin alt boyutlara da??l?m?n? incelemek üzere **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** uygulanm??t?r. AFA sonuçlar?, ölçe?in kaç temel boyuttan olu?tu?unu ve her bir boyutun hangi maddelerden olu?tu?unu belirlemeye yard?mc? olmu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

AFA'y? takiben, elde edilen faktör yap?s?n?n teorik modele ne kadar uydu?unu test etmek amac?yla **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** gerçekle?tirilmi?tir. DFA sonuçlar?n?n, model uyum indeksleri (örne?in CFI, TLI, RMSEA) aç?s?ndan kabul edilebilir veya iyi de?erler vermesi, ölçe?in psikometrik yap?s?n?n sa?lam oldu?unu teyit etmektedir.

Araç

Test Type: Geli?tirme Tipi Tutum Ölçe?i

Format: Genellikle 5'li Likert Tipi Derecelendirme (Örn: Hiç Kat?lm?yorum'dan Tamamen Kat?l?yorum'a)

Language Available: Türkçe

Population Group: Ortaokul ö?rencileri

Age Group: Genellikle 10-14 ya? aral???

Population Details: Türkiye'deki resmi ortaokullarda ö?renim gören ö?renciler.

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulamas?na uygun, öz bildirim (self-report) ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Geçerlik, güvenirlik, psikolojik dan??manl?k, okul ?iddeti, sosyal etki, tutum ölçümü.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: selyavas.pdr@hotmail.com (Sorumlu Yazar Selda Kele?)

Correspondence Address: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir. (Sorumlu yazar: Selda KELE?)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2020

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için genellikle sorumlu yazar (Selda Kele?) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im e-posta adresi: selyavas.pdr@hotmail.com. Ölçe?in kullan?m? için standart bir ücret bilgisi mevcut de?ildir, ancak akademik kullan?mlar genellikle yazardan izin al?narak ücretsiz gerçekle?tirilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Kele?, S., ve Avc?, R. (2020). Ortaokul ö?rencileri için Zorbal??a Yönelik Tutum Ölçe?i geli?tirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi,* (54), 415-434. doi: 10.21764/ maeuefd.648755

Makalenin Dergipark üzerindeki orijinal ba?lant?s?: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: ortaokul-ogrencileri-icin-zorbaliga-karsi-tutum-olcegi-toad.pdf

Zorbal??a Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler için Kele? ve Avc? (2020) makalesine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM